

РЕЦЕНЗИЯ

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Рецензент: доц. д-р Галина Захариева, СА „Д. А. Ценов“, катедра
„Международни икономически отношения“

Научна специалност на рецензента: „Световно стопанство и
международни икономически отношения“

Автор на дисертационния труд: Десислава Димитрова Митева,
D01035146

Тема на дисертационния труд: „Измерения на трансатлантическото
партньорство и влиянието му върху българската икономика“

Научен ръководител: проф. дин Таня Горчева

Основание за написване на рецензията:

Заповед N 980/17.10.2018г. на Ректора на С.А. „Д. А. Ценов“ – Свищов,
доц. д-р Иван Марчевски

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Представеният дисертационен труд на тема „Измерения на трансатлантическото партньорство и влиянието му върху българската икономика“ е в обем от 198 стр. и е посветен на проблематиката на трансатлантическото партньорство и потенциалните ефекти от неговото осъществяване за българската икономика.

Той следва класическата структура включва списъци с използваните съкращения, с използваните фигури и таблици, въведение, изложение в три глави, заключение, използвана литература и приложения. Във въведението са формулирани изследователската теза, обекта, предмета, целта и задачите на изследването. Направена е обосновка на актуалността на темата, посочени са използваните методи на изследване и поставени ограничения.

Първа глава е посветена на същността на регионална икономическа интеграция и необходимостта от по-нататъшна търговската либерализация,

посредством двустранни и многостранни търговски споразумения. Представени са постиженията на страните - партньори в Трансатлантическото споразумение и са разгледани конкретните форми на регионалната икономическа интеграция в пазарното пространство на Европа и на Северна Америка.

Във втора глава се разглежда приносът на регионалната интеграция за развитието на международната търговия, в контекста на либерализацията, анализира се състоянието на съвременната международна търговия, откроява се мястото и значението на ЕС и на САЩ като търговски партньори в рамките на СТО и се разкриват предпоставките за възникването на проекта за Трансатлантическата зона за свободна търговия. Разглеждат се обхвата и съдържанието на Трансатлантическото споразумение, както и прогнозираните ефекти от него.

Трета глава е посветена на въздействието на Трансатлантическо търговско и инвестиционно партньорство върху икономиката на България, като започва с представяне на макроикономическо ѝ състояние, продължава с анализ на търговските отношения между България и САЩ и приключва с потенциалните въздействия върху тях.

Изследването е плод на задълбочената работа на авторката със значителен брой литературни източници, 122 по списък на български и английски език и обработката на значителен обем статистически данни. Изложените в дисертационния труд виждания са подкрепени от 31 таблици и 28 фигури, както и 11 приложения, в обем от 12 страници.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

I. Дисертационният труд е посветен на актуален изследователски проблем. В днешно време, в условията на обвързаност и взаимозависимост между държавите, както и на изключително висока конкуренция се сблъскваме с противоборството на тенденциите на либерализация и протекционизъм, с оглед извличане на по-големи позитивни икономически ефекти. В това противоборство, безспорно, най-голямо е значението на големите „играчи“ на световния пазар, а неговото преодоляване може да се търси в процеса на интеграцията между тях, която да надхвърля познатите към момента мащаби.

На тази основа за обект на изследване авторката определя „регионалните търговски споразумения от нов тип, а именно мегарегионално търговско споразумение“, а за предмет „търговските

аспекти от постигането на мегарегионално споразумение за търговия между ЕС и САЩ и тяхното въздействие върху българската икономика.“

В разработката се застъпва тезата, „че развитието на интеграционните процеси показва нужда от създаване на нов тип обединения между големите по мащаб икономики. Създаването на мегарегионално споразумение, между ЕС и САЩ, ще ускори процеса на либерализация и ще генерира по-големи позитивни ефекти за отделните икономики, фирми, потребители, в т. ч. и българските.“

Целта, поставена в дисертационният труд е да се разкрие регионалната обусловеност между ЕС и САЩ, която може да се оптимизира на основата на нов тип организиране на стокообмена между тях и се представи възможността за задълбочаване на регионалната взаимосвързаност между трансатлантическите икономики на основата на мегарегионално пространство.

За нейното постигане са формулирани съвкупност от задачи, които могат да се определят като адекватни и подчинени на целта. За изпълнението на задачите и постигането на целта авторката използва универсални и специализирани методи, съчетани с подходящ графичен и статистически инструментариум.

2. Изложените от авторката идеи са ясно формулирани и добре аргументирани. Изложението на дисертационния труд, както и направените обобщения и изводи след отделните части позволяват лесно да се открият авторовите виждания по разглежданата проблематика.

3. Представената разработка е в обем, който е позволил на авторката да изгради своя теоретичен фундамент, да изведе инструментариум за изследването и да го апробира с емпирични данни. Той напълно съответства на изискванията, а отделните части на изложението са балансирани.

4. Илюстративният материал, включващ 31 таблици и 28 фигури, е добре избран и технически оформен. Той, от една страна, подпомага полесното възприемане на предоставената съвкупност от идеи, а от друга, тяхното аргументиране.

5. Изказът в разработката е ясен и разбираем. Отделните части на разработката са съразмерни и логически обвързани. Научният апарат е издържан. В разработката не се установяват отклонения, повторения или логически противоречия.

6. Използваните в разработката статистически данни са коректно представени, лесни за възприемане и са напълно в подкрепа на изложените от автора идеи и твърдения.

7. Наборът от посочена и цитирана литература свидетелства за широката осведоменост на докторантката по изследвания проблем. Авторката е използвала добросъвестно посочените литературни източници, което е видно от цитиранията в рамките на изложението и посочените източници на данни. Не се установява плагиатство или неправомерно копиране на текст в изложението на дисертационния труд.

8. Авторефератът отразява изцяло и коректно структурата на дисертацията, авторовите постижения и изложените идеи в труда. Авторката има осем публикации по темата на дисертационния труд, три от които статии, публикувани в рецензирани издания и пет доклада, два от които в чужбина. Те са свидетелство за това, че вижданията, изложени в настоящия труд, в голямата си част са представени пред научната общност, както в страната, така и в чужбина.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

В дисертационния труд на Десислава Димитрова Митева могат да се открият следните научни и научно-приложни приноси:

- С помощта на метода на сравнението, анализа и синтеза на стари и нови концепции е изграден широк теоретичен фундамент, който представя регионалната интеграция в различни аспекти.
- Проследени са процесите на регионална икономическа интеграция в пазарното пространство на ЕС и в това на Северна Америка. Успоредно с това са очертани формите на регионална интеграция в двете пазарни пространства и са изведени положителните и отрицателните ефекти на всяка от тях.
- Разгледани са обхватът и съдържанието на споразумението* за Трансатлантическо търговско и инвестиционно партньорство, както и ефектите от него. На тази основа е изведена Концептуална карта на Трансатлантическо търговско и инвестиционно партньорство.
- Направена е класификация на изследванията за Трансатлантическо търговско и инвестиционно партньорство за очакваните ефекти от него, на база моделите за изчисляване на общото равновесие и гравитацията и са изведени сценарии, базирани на изследване на CERP.

- Анализът на структурата и динамиката на стокообмена между България и САЩ, с отчитане на потенциалното влияние на Трансатлантическо търговско и инвестиционно партньорство, при съобразяване на конкурентните предимства на българския износ и възможностите на българските фирми, в т.ч. на МСП като гръбнак на европейската икономика.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд.

Бележки:

Наименованията на някои от таблиците и фигурите биха могли да бъдат по-прецизно формулирани.

Могло е да бъде постигнат по-голям синхрон в периодите на изследване в отделните параграфи на изложението.

Въпроси по дисертационния труд:

- 1) От какво са зависими ефектите като величина и посока (положителни, респ. отрицателни) върху една икономика от споразумение като ТТИП?
- 2) Наред с положителните, би ли имало и негативни последици от ТТИП за българската икономика?

V. Обобщено заключение и становище.

Дисертационният труд и авторефератът отговарят изцяло на нормативните изисквания за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ по докторска програма „Световно стопанство и международни икономически отношения“.

Въз основа на гореизложеното давам своята положителна оценка на дисертационния труд на тема „Измерения на трансатлантическото партньорство и влиянието му върху българската икономика“, като предлагам на научното жури да присъди на Десислава Димитрова Митева образователна и научна степен „Доктор“ по докторска програма „Световно стопанство и международни икономически отношения“.

12.11.2018

Гр. Свищов

Подпис:

/доц. д-р Галина Захариева/